

Landstingsrevisionen

Landstingets revisorer

Landstingsstyrelsen

Granskning av Landstingets årsbokslut och årsredovisning 2008

Landstingets revisorer har granskat årsbokslut och årsredovisning för år 2008.

Granskningen består av två delar, dels sakkunniggranskning av årsbokslutet och de ekonomiska avsnitten av årsredovisningen, dels revisorerens egen översiktliga granskning av årsredovisningen.

Sakkunniggranskningen syftar, förutom att bedöma om årsbokslutet uppfyller formella krav enligt lagstiftning och god redovisningssed eller andra anvisningar och utfärdade rekommendationer, till att

- bedöma om årsredovisningen ger en rättvisande bild
- analysera resultatutvecklingen
- analysera väsentliga avvikelser mot budget
- granska förvaltningarnas arbete med analys av utfall och åtgärder för att komma till rätta med ekonomiska obalanser
- stämma av balansposterna mot underlag för att bedöma dess existens, värdering, fullständighet och klassificering

I sakkunniggranskningen har tillgängligt underlag studerats och intervjuer genomförts med berörda personer såväl centralt inom landstingets kansli som lokalt vid respektive förvaltning. I granskningen har också iakttagelser som noterades vid granskning av årsbokslutet 2007 och delårsboksluten under 2008 följts upp.

Revisorernas egen granskning syftar, tillsammans med sakkunniggranskningen, till att bedöma om det ekonomiska resultatet är förenligt med av fullmäktige beslutade finansiella mål samt om verksamheten bedrivits enligt de mål och riktlinjer fullmäktige lagt fast.

Revisorerna har i sin granskning av årsredovisningen för 2008 även inkluderat avlämnade verksamhetsberättelser.

Resultatet av sakkunniggranskningen, som genomförts av Ernst & Young, framgår av bifogad revisionsrapport.

I revisionsrapporten redovisar det sakkunniga biträdet såväl generella som förvaltningsspecifika iakttagelser av väsentlig art.

Inom respektive avsnitt i rapporten lämnas rekommendationer med anledning av gjorda iakttagelser.

Revisorernas samlade granskning av årsbokslut och årsredovisning 2008 resulterar i följande kommentarer:

Årsbokslutet och den finansiella delen av årsredovisningen i allt väsentligt korrekt upprättade

Vår granskning av årsbokslutet 2008 och den finansiella delen av årsredovisningen visar att dessa handlingar i allt väsentligt är upprättade enligt god redovisningssed för kommuner och landsting samt Landstingets bokslutsanvisningar.

Årsredovisningen ger med en mindre avvikelse en rättvisande bild av det ekonomiska utfallet för 2008

Vi finner i vår granskning att resultatet för 2008 är 8 mnkr för lågt redovisat beroende på att upplupna ränteintäkter på värdepapper inte bokförts. Landstingets resultat för 2008 skulle därmed uppgå till 25 mnkr i stället för 17 mnkr som framgår av resultaträkningen.

I övrigt visar vår granskning att resultat- och balansräkning samt tillhörande information i utkastet till årsredovisning inte bedöms innehålla några väsentliga fel utan ger en rättvisande bild av det ekonomiska utfallet för räkenskapsåret 2008.

Ett av de finansiella målen uppnått och ekonomin i balans

Vi noterar att endast ett av de två finansiella målen för 2008, nämligen **egenfinansiering av investeringar** har uppnåtts. En bidragande orsak till detta är att investeringstakten för 2008 varit lägre än budgeterat. Avvikelsen mot budget är 180 mnkr. För en långsiktigt god hushållning och effektiv styrning av verksamheten är det viktigt att fastställd investeringsbudget och genomförda investeringar balanserar.

Det andra finansiella målet att **resultatet 2008 enligt fullfonderingsmodell (beslut i Landstingsfullmäktige nov 2008) ska uppgå till 2 % av skatter och statsbidrag** uppnås inte. Orsaken till detta står att finna i den negativa utvecklingen på finansmarknaden och en lägre tillväxt i skatteunderlaget. Mot denna bakgrund anser vi det viktigt att den egna verksamheten har en ekonomi i balans eftersom skatteintäkter och finansiella förutsättningar är faktorer som ligger utanför Landstingets kontroll.

Vi konstaterar också att Landstingets positiva resultat 2008 innebär att kommunallagens balanskrav är uppfyllt då det inte finns några underskott att återställa.

Den interna kontrollen både tillräcklig och inte tillräcklig

Vår granskning visar att den interna kontrollen gällande finansiell information är tillräcklig. Den övergripande interna kontrollen samt den interna kontrollen främst vad avser löner och personalkostnader uppvisar däremot uppenbara brister som kräver avsevärda förbättringsinsatser. Förslag på sådana förbättringsinsatser redovisas i separata granskningsrapporter.

Relationen mellan skatter och bidrag och nettokostnad förändrad

Vi noterar med viss oro att den positiva relationen mellan nettokostnad och skatter och bidrag som redovisades i årsredovisningen 2007 under 2008 förändrats på ett negativt sätt.

Konkret innebär detta att nettokostnaden nu ökar mer än skatter och bidrag under 2008. Ett förhållande som långsiktigt inte är hållbart.

Utrymme saknas för nya åtaganden under ett antal år

Vi konstaterar, med hänvisning till oron på de finansiella marknaderna och dess effekter på såväl arbetsmarknad som skatteunderlag, att det en viss tid framöver troligen kommer att saknas utrymme för nya satsningar.

I stället krävs ökade och kraftfulla insatser för att hålla verksamhetens kostnader inom anvisade budgetramar och för att uppnå en långsiktigt hållbar ekonomi inom Landstinget.

Områden för förbättringar eller åtgärder identifierade

I bifogad granskningsrapport noterar vi ett antal områden där förbättringar eller åtgärder av något slag rekommenderas.

De områden som anges är

- Fysisk inventering av anläggningstillgångar
- Projektredovisning
- Semesterlöneskuld och flexskuld

Härutöver lämnas särskilda rekommendationer vad gäller Jönköpings sjukvårdsområde och Folktandvården.

Vi ställer oss helt bakom de rekommendationer som lämnas av vårt sakkunniga biträde.

Verksamheten bedrivs i huvudsak enligt uppsatta strategiska mål och riktlinjer

Vi ska också vid granskningen av årsredovisningen bedöma om verksamheten bedrivs enligt av fullmäktige fastlagda mål och riktlinjer.

Granskningen av detta textmässigt omfattande dokument underlättas dock av att måluppfyllelsen för landstingets strategiska mål föredömligt redovisas i början av de fyra perspektiven inom respektive verksamhetsområde.

Vår övergripande bedömning efter genomläsning är att verksamheten i **huvudsak** bedrivs på ett sätt som är förenligt med av landstingsfullmäktige uppsatta strategiska mål och riktlinjer även om alla delmål inte är helt uppfyllda.

Begäran om svar

Mot bakgrund av vad som framkommit i granskningen önskar revisorerna ett svar från Landstingsstyrelsen med uppgift om vilka åtgärder som planeras för att följa de rekommendationer/synpunkter som revisorerna lämnat. Detta svar vill revisorerna ha **senast 2009-06-05**.

För Landstingets revisorer

Doris Johansson
Ordförande

Arnold Carlzon
Vice ordförande